

1. Elektrostatika vo vákuu, v dielektrikách a kovoch.

- Napíšte Coulombov zákon pre silu medzi dvoma nábojmi Q_1 a Q_2 vo vákuu. Vysvetlite význam jednotlivých veličín, ktoré do zákona vstupujú. Aký smer má sila običa medzi dvoma nábojmi? Permitivita vákuu ϵ_0 : jednotka, veľkosť (rádová).
- Ako je definovaná intenzita elektrického poľa $\vec{E}$? Akú ma jednotku? Intenzita elektrostatického poľa jednoduchých útvarov: homogénne nabitej gule, roviny, priamky. Intenzita poľa vo vnútri homogénne nabitej gule a vo vnútri kovu.
- Napíšte Gaussovu vetu pre $\vec{E}$ a $\vec{D}$ v elektrostatike (v integrálnom aj diferenciálnom tvare).
- Definícia elektrostatického potenciálu. Jednotka potenciálu. Vzťah elektrostatického potenciálu $V(\vec{r})$ a intenzity poľa $\vec{E}(\vec{r})$. Ako je definovaná ekvipotenciálna plocha v elektrostatickom poli? Prečo je povrch kovu ekvipotenciálnou plochou?
- Definujte prácu vykonanú v elektrostatickom poli prenosom náboja. Ukážte, že práca vykonaná prenosom náboja po uzavretej dráhe je nulová.
- Definícia elektrického dipólu. Elektrostatické pole dipólu: nakreslite, napíšte vzorec. Ako klesá intenzita na veľkých vzdialenostiach? Porovnajte s elektrostatickým polom bodového náboja.
- Odvodte vzťah pre silu a moment sily pôsobiacej na elektrický dipól v homogénnom elektrostatickom poli.
- Kondenzátor: definícia, vzťah medzi nábojom a napätím. Definícia kapacity kondenzátora s dielektrikom. Jednotka kapacity C .
- Definujte vektor elektrickej indukcie $\vec{D}$: čím je určený? Akú má jednotku?
- Intenzita elektrického poľa $\vec{E}$ v dielektriku a vo vnútri kovu a na povrchu kovu. Faradayova klietka. Relatívna permitivita ϵ_r .
- Vektor polarizácie $\vec{P}$: definícia, vzťah medzi $\vec{E}$, $\vec{P}$ a $\vec{D}$ v dielektrikách. Jednotka $\vec{P}$ a $\vec{D}$.
- Pôvod viazaného náboja v dielektrikách. Vzťah medzi viazanými nábojmi a polarizáciou. Vysvetlite rozdiel medzi viazaným a voľným nábojom. Ukážte na príklade kondenzátora s dielektrikom.
- Odvodte hraničné podmienky pre $\vec{E}$ a $\vec{D}$ na rozhraní dvoch dielektrík (bez voľných nábojov).
- Odvodte vzťah pre energiu kondenzátora vo vákuu a kondenzátora s dielektrikom. Akou silou sa prit'ahujú platne kondenzátora?
- Energia a hustota energie elektrostatického poľa ako funkcia intenzity poľa $\vec{E}(\vec{r})$.

2. Elektrický prúd

- Nosiče elektrického prúdu. Definícia a jednotka el. prúdu a prúdovej hustoty.
- Napíšte a vysvetlite rovnica kontinuity pre prúd a náboj.
- Ohmov zákon. Definícia a jednotka elektrického odporu a merného odporu. Vodivosť a merná vodivosť. Joulove straty na odpore.
- Kirchhoffove zákony pre prúd a pre napätie. Jednoduché obvody s odpormi a kondenzátormi. Energetické zmeny v obvodoch s kondenzátorom a odporom.

3. Magnetické pole

- Zdroje magnetického poľa. Definícia magnetickej indukcie $\vec{B}$. Jednotka $\vec{B}$. Permeabilita vákua μ_0 : veľkosť (rádová), jednotka.
- Lorentzova sila pôsobiaca na elektrický náboj v magnetickom poli: definícia, smer.
- Biot-Savartov zákon pre magnetickú indukciu $\vec{B}$ v okolí vodiča s prúdom.
- Sila medzi dvoma priamymi vodičmi, ktorými pretekajú prúdy I_1 a I_2 . Definícia jednotky Ampér. Sila na vodič s prúdom v magnetickom poli.
- Magnetický moment (dipól). Príklady dipólu. Magnetické pole v okolí magnetického momentu: nakresliť, napísať vzorec.
- Sila a moment sily pôsobiace na magnetický dipól v magnetickom poli. Princíp kompasu. Energia magnetického dipólu v magnetickom poli.
- Magnetická odozva materiálneho prostredia: magnetická permeabilita μ_r . Intenzita magnetického poľa $\vec{H}$. Vzťah medzi $\vec{H}$ a $\vec{B}$. Jednotky $\vec{H}$ a $\vec{B}$. Paramagnetické a diamagnetické látky. Feromagnetizmus.
- Odvodte hraničné podmienky pre $\vec{H}$ a $\vec{B}$ na rozhraní dvoch materiálov s rôznou relatívnou permeabilitou.

4. Elektromagnetická indukcia

- Definícia magnetického toku. Tok magnetického poľa cez uzavretú prúdovú slučku. Faradayov zákon elektromagnetickej indukcie.
- Indukčné účinky premenného magnetického poľa. Elektromotorické napätie.
- Vzájomná indukčnosť M_{12} dvoch obvodov. Definícia, jednotka. Princíp symetrie.
- Vlastná indukčnosť L : Definícia, jednotka. Vlastná indukčnosť cievky s N závitmi.
- Energetické zmeny v obvodoch s indukčnosťou a odporom. Energia magnetického poľa.

5. Maxwellove rovnice a rovnica vlnenia

- Napíšte Maxwellove rovnice.
- Napíšte rovnicu vlnenia a jej všeobecné riešenie. Vyjadrite rýchlosť svetla c pomocou elektrickej permitivity a magnetickej permeability vákuu.
- Poyntingov vektor: definícia, jednotka. Hustota energie elektromagnetického poľa. Zákon zachovania energie.
- Vzájomná orientácia $\vec{E}$, $\vec{H}$, $\vec{k}$ a Poyntingovho vektora $\vec{S}$ v elektromagnetickej vlne. Vzťah medzi intenzitami $E = |\vec{E}|$ a $H = |\vec{H}|$ pre elektromagnetickú vlnu vo vákuu. Polarizácia.

6. Šírenie elektromagnetických vln.

- Základné charakteristiky rovinatej vlny: Vlnová dĺžka a frekvencia elektromagnetickej vlny. Fázová a grupová rýchlosť elektromagnetickej vlny. Princíp superpozície.
- Frekvenčný rozsah viditeľného svetla, jeho vlnová dĺžka. Porovnajme vlnovú dĺžku viditeľného svetla so vzdialenosťou susedných atómov v kryštalickej mriežke.
- Index lomu: definícia. Rýchlosť svetla v materiálovom prostredí. Snellov zákon pre prechod elektromagnetickej vlny cez rozhranie medzi dvoma dielektrikami s indexom lomu n_1 a n_2 . Úplný odraz elektromagnetickej vlny od rozhrania. Kedy nastáva? Zo Snellovho zákona odvodte vzťah pre kritický uhol dopadu.
- Interferencia elektromagnetickej vlny na tenkej dielektrickej vrstve: podmienka pre maximum odrazu a maximum prechodu EM vlny.

7. Kvantový charakter elektromagnetického žiarenia

- Absolútne čierne teleso. Spektrum žiarenia absolútne čierneho telesa. Porovnajme klasickú a kvantovú predstavu. Vysvetlite podstatu kvantovej teórie. Planckova konštanta h : veľkosť, jednotka.
- Fotón ako kvantová častica: jeho frekvencia, energia, hybnosť.
- Fotoelektrický jav a Comptonov jav ako prejav časticovej povahy elektromagnetického žiarenia.

8. Vlnový charakter kvantových častíc

- Difrakcia kvantových častíc (elektrónov) Kvantový charakter elektrónu. de Broglieho vlna. Vlnová dĺžka elektrónu.
- Jednoduché kvantovomechanické problémy: Kvantová častica v pravouhlej potenciálovej jame (analógia so strunou). Kvantovanie energetických hladín. Kvantový model atómu. Tunelovanie častice cez potenciálovú bariéru.